

Vienotie noteikumi dabasgāzes balansēšanai pārvades sistēmā

1. Vispārīgie jautājumi
2. Noteikumos lietotie termini
3. Balansēšanas līguma noslēgšanas kārtība
4. Kredībspēja, kredīta pārvaldīšana un saistību izpildes nodrošinājums
5. Balansa atbildība un balansa atbildības nodošana
6. Darbības virtuālajā tirdzniecības punktā
7. Informācijas sniegšana par sistēmas lietotāja bilances statusu
8. Norēķini par nebalansa un neitralitātes maksu
9. Ziņošana un norēķini par dienas nebalansa maksu
10. Tehniskā balansēšana
11. Rēķinu izrakstīšana un maksājumi
12. Pārvades sistēmas operatora tiesības un pienākumi
13. Sistēmas lietotāja tiesības un pienākumi
14. Atbildība un zaudējumu atlīdzināšana
15. Balansēšanas līguma grozījumi un izbeigšana
16. Nodoma deklarācijas

17. Nepārvarama vara

18. Konfidencialitāte

19. Piemērojamie normatīvie akti un strīdu izskatīšana

20. Noslēguma jautājumi

Pielikums

1. Vispārīgie jautājumi

1.1. Noteikumi nosaka tiesības un pienākumus, un informācijas apmaiņas kārtību starp Igaunijas Republikas un Latvijas Republikas dabasgāzes pārvades sistēmas operatoriem un sistēmas lietotāju attiecībā uz:

1.1.1. kārtību, kādā sniedzama informācija un notiek vispārīga datu apmaiņa starp pārvades sistēmas operatoru un sistēmas lietotāju par tā balansa stāvokli;

1.1.2. kārtību, kādā veicamas darbības virtuālajā tirdzniecības punktā darījumos ar dabasgāzi un iesniedzot tirdzniecības paziņojumus;

1.1.3. sistēmas lietotāja sākotnējā un galīgā nebalansa daudzuma noteikšanu, kā arī norēķiniem un rēķinu izrakstīšanu par nebalansa maksu;

1.1.4. kārtību, kādā pārvades sistēmas operators veic dabasgāzes pārvades sistēmas tehnisko balansēšanu;

1.1.5. prasībām par saistību izpildes nodrošinājumu sistēmas lietotāja saistību izpildei.

1.2. Noteikumus piemēro:

1.2.1. dabasgāzes pārvades sistēmām (turpmāk – pārvades sistēma) Igaunijas Republikas un Latvijas Republikas teritorijā;

1.2.2. sistēmas lietotājiem, kuri ir noslēguši balansēšanas līgumu ar kādu no pārvades sistēmas operatoriem vienotajā balansēšanas zonā.

1.3. Sistēmas lietotājs, sazinoties ar pārvades sistēmas operatoru šajos noteikumos paredzētajos gadījumos, informāciju un dokumentus pārvades sistēmas operatoram iesniedz pēc izvēles angļu valodā vai tās valsts valodā, kurā atrodas pārvades sistēmas operatora juridiskā adrese. Šajos noteikumos noteiktajai informācijai un dokumentiem, kas nosūtīti elektroniski, jābūt parakstītiem ar drošu elektronisko parakstu, ja pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs nevienojas citādi.

1.4. Visu regulāro saziņu ar sistēmas lietotāju pārvades sistēmas operators organizē saprātīgā veidā, savlaicīgi informējot sistēmas lietotāju par datu apmaiņai izmantoto informācijas tehnoloģiju risinājumu izmaiņām. Kārtību, kādā notiek informācijas apmaiņa starp pārvades sistēmas operatoru un sistēmas lietotāju, nosaka lietotāja rokasgrāmatā, kuru pārvades sistēmas operators publicē savā tīmekļvietnē.

1.5. Balansēšanas līgums un tā grozījumi atbilst šiem noteikumiem.

1.6. Šajos noteikumos ietvertie termini lietoti Eiropas Savienības normatīvo aktu izpratnē.

2. Noteikumos lietotie termini

2.1. Noteikumos lietoti šādi termini:

2.1.1. Pretendents – persona, kura iesniedz pārvades sistēmas operatoram pieteikumu tiesību iegūšanai balansēt savu vienotajā balansēšanas zonā ievadīto un no vienotās balansēšanas zonas izvadīto dabasgāzes daudzumu.

2.1.2. Balansēšanas līgums – standartizēts līgums, kuru tirgus dalībnieks slēdz ar jebkuru pārvades sistēmas operatoru vienotajā balansēšanas zonā, lai kļūtu par sistēmas lietotāju šo noteikumu izpratnē.

2.1.3. Balansēšanas portfelis – pārvades sistēmas operatora apkopota informācija par sistēmas lietotāja vienotās balansēšanas zonas pārvades sistēmā ievadīto un no pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu attiecīgajos ieejas un izejas punktos.

2.1.4. Balansēšanas pakalpojumu līgums – standartizēts līgums, kuru sistēmas lietotājs var noslēgt ar jebkuru pārvades sistēmas operatoru vienotajā balansēšanas zonā, lai sniegtu balansēšanas pakalpojumus.

2.1.5. Balansa atbildība – sistēmas lietotāja atbildība par balansēšanas portfeļa nebalansu un norēķiniem par nebalansu.

2.1.6. Balansēšanas pakalpojumu sniedzējs – sistēmas lietotājs, kurš noslēdzis balansēšanas pakalpojumu līgumu ar jebkuru pārvades sistēmas operatoru vienotajā balansēšanas zonā un sniedz balansēšanas pakalpojumu.

2.1.7. Darba diena – jebkura diena no pirmdienas līdz piektdienai, kas nav noteikta par svētku dienu nevienā no vienotajā balansēšanas zonā esošajām valstīm.

2.1.8. Vienotā balansēšanas zona – Igaunijas un Latvijas balansēšanas zonu kopējā teritorija, kurā piemēro šos noteikumus.

2.1.9. Dienas nebalansa daudzums – dabasgāzes daudzums (izteikts kWh), par kuru sistēmas lietotājs katru gāzes dienu maksā vai saņem dienas nebalansa maksu.

2.1.10. Enerģijas identifikācijas kods (EIK) – vienotajā balansēšanas zonā aktīviem tirgus dalībniekiem saskaņā ar Enerģijas identifikācijas kodu sistēmu piešķirts identifikācijas kods.

2.1.11. Ieejas plūsma – dabasgāzes daudzums, kas ievadīts pārvades sistēmā vienotās balansēšanas zonas ieejas punktā.

2.1.12. Izejas plūsma – dabasgāzes daudzums, kas izvadīts no pārvades sistēmas vienotās balansēšanas zonas izejas punktā.

2.1.13. Prognozētāja puse – attiecīgās valsts regulatīvās iestādes iecelta persona, kas ir atbildīga par retāk nekā ik dienas mērīto sistēmas lietotāju no pārvades sistēmas izvadītā dabasgāzes daudzuma prognozēšanu attiecīgajā vienotās balansēšanas zonas apgabalā.

2.1.14. MBP stimulējošais faktors – stimulējošais koeficients, kuru piemēro pirkšanas robežcenai.

2.1.15. MSP stimulējošais faktors – stimulējošais koeficients, kuru piemēro pārdošanas robežcenai.

2.1.16. Sistēmas lietotājs – šo noteikumu izpratnē tirgus dalībnieks, kurš noslēdzis balansēšanas līgumu ar pārvades sistēmas operatoru vienotajā balansēšanas zonā, lai balansētu savu vienotajā balansēšanas zonas pārvades sistēmā ievadīto un no vienotās balansēšanas zonas pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu.

2.1.17. Standartizēts īstermiņa produkts – virtuāls produkts vai lokalizēts produkts, kuru tirgo piegādei pašreizējā vai nākamajā dienā.

2.1.18. Virtuāls produkts – jebkurš produkts gāzes pārdošanai un pirkšanai, kas ietver gāzes daudzuma nodošanu vienotās balansēšanas zonas virtuālajā tirdzniecības punktā.

2.1.19. Tirdzniecības paziņojums – paziņojums, ko sistēmas lietotājs iesniedz pārvades sistēmas operatoram, norādot pieprasīto dabasgāzes daudzumu, kas tiek nodots citam sistēmas lietotājam virtuālajā tirdzniecības punktā.

2.1.20. Virtuālais tirdzniecības punkts – vieta starp vienotās balansēšanas zonas ieejas un izejas punktiem, kura nav fiziski noteikta un kurā sistēmas lietotāji nodod viens otram vienotajā balansēšanas zonā ievadīto dabasgāzi.

3. Balansēšanas līguma noslēgšanas kārtība

3.1. Lai noslēgtu balansēšanas līgumu, pretendents jebkurai pārvades sistēmas operatoram, kurš darbojas vienotajā balansēšanas zonā, elektroniski iesniedz pieteikumu, nosūtot to uz pārvades sistēmas operatora tīmekļvietnē norādīto kontaktadresi ne vēlāk kā četras nedēļas pirms datuma, kad pretendents vēlas sākt darboties kā sistēmas lietotājs. Pretendents pieteikumam pievieno šādu informāciju un dokumentus:

3.1.1. pārstāvja, kam ir tiesības uzņemties saistības pretendenta vārdā, kontaktinformāciju (norādot pārstāvja vārdu, uzvārdu, amatu, tālruņa numuru, e-pasta adresi) un dokumentu, kas apliecina pārstāvja tiesības rīkoties pretendenta vārdā;

3.1.2. pārstāvību apliecinošu dokumentu, ja pieteikumu iesniedz pretendenta pilnvarots pārstāvis;

3.1.3. dokumentu, kas apliecina, ka pretendents ir reģistrējies komercdarbību atbilstoši attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem;

3.1.4. dokumentu, kas izdots ne agrāk kā vienu mēnesi pirms pieteikuma iesniegšanas dienas un apliecina, ka nav pasludināts pretendenta maksātspējas process, nav apturēta pretendenta saimnieciskā darbība vai pretendents netiek likvidēts;

3.1.5. informāciju par pretendenta kredītreitingu, kuru piešķirusi vispārzināma kredītaģentūra vai reitingu aģentūra (nav jāsniedz, ja plāno sniegt saistību izpildes nodrošinājumu saskaņā ar šo noteikumu 4.nodaļu);

3.1.6. gada pārskatu par iepriekšējiem trīs gadiem (vai faktisko darbības laiku, ņemot vērā pretendenta dibināšanas vai darbības uzsākšanas laiku, par kuru iesniedzams gada pārskats) vai citu līdzvērtīgu dokumentu, kas apliecina pretendenta saimniecisko un finansiālo stāvokli atbilstoši attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem, ja pārvades sistēmas operators to pieprasījis.

3.2. Ja pēc pieteikuma iesniegšanas izmainās apstākļi, par kuriem pretendents iesniedzis informāciju un dokumentus, pretendents to paziņo pārvades sistēmas operatoram ne vēlāk kā trīs darba dienu laikā.

3.3. Pārvades sistēmas operators šo noteikumu 3.1.apakšpunktā minēto pieteikumu un tam pievienotos dokumentus izvērtē 10 darba dienu laikā no saņemšanas dienas. Pārvades sistēmas operators var pieprasīt pretendentam iesniegt trūkstošos dokumentus un papildu informāciju.

3.4. Ja pārvades sistēmas operators ir pieprasījis pretendentam iesniegt papildu informāciju vai dokumentus, pretendents tos iesniedz 10 darba dienu laikā no pieprasījuma nosūtīšanas dienas. Ja pretendents šajā punktā noteiktajā termiņā neiesniedz pieprasīto papildu informāciju vai dokumentus, uzskatāms, ka pretendents ir atsaucis savu pieteikumu.

3.5. Ja pretendents ir iesniedzis visus šo noteikumu 3.1. un 3.2.apakšpunktā minētos dokumentus un papildu informāciju, pārvades sistēmas operators piecu darba dienu laikā no dokumentu un papildu informācijas saņemšanas dienas sagatavo balansēšanas līgumu un elektroniski nosūta to pretendentam parakstīšanai.

3.6. Pretendents iesniedz pārvades sistēmas operatoram elektroniski parakstītu balansēšanas līgumu vai parakstītu balansēšanas līgumu divos eksemplāros 10 darba dienu laikā no balansēšanas līguma nosūtīšanas dienas. Ja pretendents 15 darba dienu laikā no balansēšanas līguma nosūtīšanas dienas nav iesniedzis pārvades sistēmas

operatoram parakstītu balansēšanas līgumu, uzskatāms, ka pretendents ir atsaucis savu pieteikumu.

3.7. Pārvades sistēmas operators trīs darba dienu laikā no pretendenta parakstītā balansēšanas līguma saņemšanas dienas paraksta balansēšanas līgumu un vienu tā eksemplāru nosūta pretendentam.

3.8. Par atteikumu noslēgt balansēšanas līgumu pārvades sistēmas operators vienas darba dienas laikā pēc pretendenta iesniegtā pieteikuma izvērtēšanas informē pretendentu, nosūtot paziņojumu uz pretendenta pieteikumā norādīto elektroniskā pasta adresi. Motivētu rakstveida atteikumu noslēgt balansēšanas līgumu pārvades sistēmas operators nosūta elektroniski vai pa pastu uz pretendenta pieteikumā norādīto adresi termiņā, kāds noteikts tās valsts normatīvajos aktos, kurā atrodas pārvades sistēmas operatora juridiskā adrese.

3.9. Parakstot balansēšanas līgumu, sistēmas lietotājs apņemas ievērot vienotās balansēšanas zonas informācijas tehnoloģiju platformas lietošanas noteikumus, kas publicēti pārvades sistēmas operatora tīmekļvietnē.

4. Kredīspēja, kredīta pārvaldīšana un saistību izpildes nodrošinājums

4.1. Sistēmas lietotājs, kurš noslēdzis balansēšanas līgumu ar Igaunijas pārvades sistēmas operatoru, saistību izpildes nodrošinājumu iesniedz pārvades sistēmas operatoram saskaņā ar Igaunijas Republikas normatīvajos aktos noteikto.

4.2. Sistēmas lietotājs, kurš noslēdzis balansēšanas līgumu ar Latvijas pārvades sistēmas operatoru, saistību izpildes nodrošinājumu (finanšu pakalpojumu sniedzēja garantiju vai drošības depozītu) iesniedz pārvades sistēmas operatoram saskaņā ar noteikumiem par kredīta pārvaldību un saistību izpildes nodrošinājumu (pielikums).

5. Balansa atbildība un balansa atbildības nodošana

5.1. Sistēmas lietotājs ir atbildīgs par:

5.1.1. sava gāzes dienā pārvades sistēmā ievadītā, no pārvades sistēmas izvadītā dabasgāzes daudzuma un darījumu virtuālajā tirdzniecības punktā balansu;

5.1.2. maksājumiem un rēķinu izrakstīšanu par dienas nebalansa maksu sistēmas lietotāja balansēšanas portfeļa katras gāzes dienas nebalansa daudzumam saskaņā ar šo noteikumu 8.nodaļu.

5.2. Sistēmas lietotājs, savstarpēji vienojoties ar citu sistēmas lietotāju, var nodot savu balansa atbildību citam sistēmas lietotājam.

5.3. Sistēmas lietotāji iesniedz sistēmas lietotāja, kurš nodod savu balansa atbildību, pārvades sistēmas operatoram abu sistēmas lietotāju parakstītu paziņojumu par balansa atbildības nodošanu saskaņā ar pārvades sistēmas operatora tīmekļvietnē publicēto paziņojuma veidlapu, izmantojot e-pastu vai pastu, līdz kalendārā mēneša 20.datumam.

5.4. Pārvades sistēmas operators pārbauda, vai sistēmas lietotāja, kurš nodod savu balansa atbildību:

5.4.1. paziņojums par balansa atbildības nodošanu ir pienācīgi aizpildīts un to parakstījis sistēmas lietotājs, kurš nodod balansa atbildību, un sistēmas lietotājs, kurš pieņem balansa atbildību;

5.4.2. sistēmas lietotājs, kurš pieņem balansa atbildību nav nodevis savu balansa atbildību citam sistēmas lietotājam.

5.5. Ja šo noteikumu 5.4.apakšpunktā noteiktās prasības nav izpildītas, sistēmas lietotāja, kurš nodod savu balansa atbildību, pārvades sistēmas operators piecu darba dienu laikā no paziņojuma par balansa atbildības nodošanu saņemšanas elektroniski nosūta sistēmas lietotājam, kurš nodod savu balansa atbildību, pamatotu atteikumu balansa atbildības nodošanai.

5.6. Ja šo noteikumu 5.4.apakšpunktā noteiktās prasības ir izpildītas, sistēmas lietotāja, kurš nodod savu balansa atbildību, pārvades sistēmas operators piecu darba dienu laikā no paziņojuma par balansa atbildības nodošanu saņemšanas datuma elektroniski apstiprina balansa atbildības nodošanu sistēmas lietotājam, kurš nodod balansa atbildību, un sistēmas lietotājam, kurš pieņem balansa atbildību.

5.7. Balansa atbildība tiek uzskatīta par nodotu nākamā kalendārā mēneša pirmajā gāzes dienā pēc paziņojuma par balansa atbildības nodošanu saņemšanas iepriekšējā kalendārajā mēnesī.

5.8. Sistēmas lietotājs, pieņemot balansa atbildību, uzņemas atbildību par sistēmas lietotāja, kurš nodod savu balansa atbildību, nebalansu, kas radies pēc balansa atbildības nodošanas.

5.9. Ja sistēmas lietotājs ir pieņēmis cita sistēmas lietotāja balansa atbildību saskaņā ar šo nodaļu, pārvades sistēmas operators piesaista sistēmas lietotāja, kuram tiek nodota balansa atbildība, balansēšanas portfelim sistēmas lietotāja, kurš nodod balansa atbildību, balansēšanas portfeli, lai:

5.9.1. noteiktu sistēmas lietotāja dabasgāzes bilances pozīciju saskaņā ar šo noteikumu 8.nodaļu;

5.9.2. veiktu nebalansa norēķinus.

5.10. Sistēmas lietotājs var atteikties no balansa atbildības nodošanas vai saņemšanas, līdz kalendārā mēneša 20.datumam iesniedzot pārvades sistēmas operatoram, ar kuru tam ir noslēgts balansēšanas līgums, attiecīgu paziņojumu saskaņā ar pārvades sistēmas operatora tīmekļvietnē publicēto paziņojuma veidlapu. Pārvades sistēmas operators piecu darba dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas elektroniski informē abus sistēmas lietotājus par nodotās un pieņemtās balansa atbildības pārtraukšanu. Pārvades sistēmas operators sistēmas lietotāju balansēšanas portfeļus atsaista nākamā mēneša pirmajā gāzes dienā, ja sistēmas lietotājs paziņojumu nosūtījis līdz iepriekšējā kalendārā mēneša 20.datumam.

6. Darbības virtuālajā tirdzniecības punktā

6.1. Virtuālais tirdzniecības punkts nodrošina dabasgāzes daudzuma nodošanu starp dažādiem sistēmas lietotājiem vienotajā balansēšanas zonā.

6.2. Dabasgāzes daudzuma nodošana starp diviem sistēmas lietotājiem notiek saskaņā ar diviem saskaņotiem tirdzniecības paziņojumiem, kurus iesniedz, pārbauda un nosaka piešķirumu saskaņā ar šajā nodaļā noteikto kārtību.

6.3. Dabasgāzes daudzuma nodošanas darījumus virtuālajā tirdzniecības punktā veic bez jaudas ierobežojumiem.

6.4. Virtuālajā tirdzniecības punktā dabasgāzes daudzuma nodošanas darījumus var veikt sistēmas lietotāji, kas ir noslēguši balansēšanas līgumu.

6.5. Abi sistēmas lietotāji, kas vēlas veikt dabasgāzes daudzuma nodošanu, iesniedz tirdzniecības paziņojumus pārvades sistēmas operatoram.

6.6. Iesniedzot tirdzniecības paziņojumus par dabasgāzes daudzuma nodošanu nākamajās gāzes dienās, ievēro šādus nosacījumus:

6.6.1. tirdzniecības paziņojumos var noteikt, vai dabasgāzes daudzuma nodošana notiek vienā vai vairākās secīgās gāzes dienās;

6.6.2. tirdzniecības paziņojumus iesniedz pārvades sistēmas operatoram:

6.6.2.1. ne agrāk kā 40 kalendārās dienas pirms pēdējās gāzes dienas, kurā paredzēta dabasgāzes daudzuma nodošana;

6.6.2.2. ne vēlāk kā līdz plkst.13.00 UTC ziemas laika periodā un plkst.12.00 UTC vasaras laika periodā gāzes dienā D-1 pirms gāzes dienas, kurā paredzēta dabasgāzes daudzuma nodošana.

6.7. Tirdzniecības paziņojumus pašreizējās dienas tirdzniecībai sistēmas lietotāji iesniedz pārvades sistēmas operatoram:

6.7.1. ne agrāk kā divas stundas pēc šo noteikumu 6.6.2.2.apakšpunktā noteiktā termiņa;

6.7.2. ne vēlāk kā 30 minūtes pirms tās gāzes dienas beigām, kurā paredzēta dabasgāzes daudzuma nodošana.

6.8. Sistēmas lietotāji tirdzniecības paziņojumos norāda:

6.8.1. gāzes dienu vai gāzes dienas, kurās notiks dabasgāzes daudzuma nodošana;

6.8.2. sistēmas lietotāja, kas nodod dabasgāzes daudzumu, un sistēmas lietotāja darījuma partnera enerģijas identifikācijas kodu (EIK);

6.8.3. informāciju, vai tirdzniecības paziņojums ir par dabasgāzes daudzuma piegādi vai iegādi;

6.8.4. dabasgāzes daudzumu, kas izteikts kWh/d, kuru sistēmas lietotājs vēlas nodot vai saņemt.

6.9. Sistēmas lietotājs var koriģēt tirdzniecības paziņojumu, kuram nav sācies saskaņošanas process, šo noteikumu 6.6.2. un 6.7.apakšpunktā noteiktajā termiņā.

6.10. Saņemtais tirdzniecības paziņojums, ja tas nav apstiprināts vai koriģēts, ir spēkā gāzes dienā līdz šo noteikumu 6.7.2.apakšpunktā noteiktajam laikam.

6.11. Sistēmas lietotājs tirdzniecībai tirdzniecības platformā var pilnvarot tirdzniecības platformas operatoru iesniegt tirdzniecības paziņojumus sistēmas lietotāju vārdā.

6.12. Pārvades sistēmas operatoram, rakstveidā vienojoties ar balansēšanas pakalpojumu sniedzēju, ir tiesības iesniegt tirdzniecības paziņojumus balansēšanas pakalpojumu sniedzēja vārdā.

6.13. Pārvades sistēmas operators apstiprina, ka saņemtais tirdzniecības paziņojums ir formāli pareizs, satur visu nepieciešamo informāciju un ir iesniegts šo noteikumu 6.6. un 6.7.apakšpunktā noteiktajā termiņā.

6.14. Nominācijā norādītais dabasgāzes daudzums uzskatāms par apstiprinātu, ja pārvades sistēmas operators ir apstiprinājis tirdzniecības paziņojumu, pamatojoties uz šo noteikumu 6.8.apakšpunktā noteikto, un ja pārvades sistēmas operators ir apstiprinājis tirdzniecības paziņojumus par norādītā dabasgāzes daudzuma piegādi un iegādi vienai un tai pašai gāzes dienai vai gāzes dienām.

6.15. Pārvades sistēmas operators abus tirdzniecības paziņojumus saskaņo šādi:

6.15.1. ja tirdzniecības paziņojumos ir norādīts vienāds dabasgāzes daudzums, abiem tirdzniecības paziņojumiem piešķir pieteikto dabasgāzes daudzumu;

6.15.2. ja tirdzniecības paziņojumos ir norādīts atšķirīgs dabasgāzes daudzums, abiem tirdzniecības paziņojumiem piešķir mazāko pieteikto dabasgāzes daudzumu ("mazākā pieteiktā dabasgāzes daudzuma noteikums").

6.16. Pārvades sistēmas operators apstiprina sistēmas lietotājiem piešķirto dabasgāzes daudzumu 30 minūšu laikā no tirdzniecības paziņojumu par norādītā dabasgāzes daudzuma piegādi un iegādi saņemšanas brīža atbilstoši standarta saziņas protokolam.

7. Informācijas sniegšana par sistēmas lietotāja bilances stāvokli

7.1. Katras vienotās balansēšanas zonas valsts prognozētāja puse ir atbildīga par to, lai attiecīgās valsts pārvades sistēmas operators saņemtu prognozes par visu attiecīgajā valstī gazificētiem objektiem ar neikdienas uzskaites vietu no pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu. Vienotajā balansēšanas zonā piemēro Eiropas Komisijas 2014.gada 26.marta Regulā (ES) Nr. 312/2014, ar ko izveido tīkla kodeksu gāzes balansēšanai pārvades tīklos noteikto informēšanas modeļa pamatvariantu.

7.2. Pārvades sistēmas operators vienojas ar prognozētāja pusi par retāk nekā ik dienas mērītā no pārvades sistēmas izvadītā dabasgāzes daudzuma prognozes iesniegšanas kārtību.

7.3. Pārvades sistēmas operators sniedz sistēmas lietotājam prognozi par retāk nekā ik dienas mērīto pārvades sistēmā ievadīto un no pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu gāzes dienā D, saskaņā ar kuru katrs atjauninājums attiecas uz dabasgāzes plūsmām no gāzes dienas D sākuma, šādā kārtībā:

7.3.1. sākotnējo prognozi līdz plkst.11.00 UTC (ziemas laika periodā) vai plkst.10.00 UTC (vasaras laika periodā) gāzes dienā D-1;

7.3.2. pirmo atjauninājumu līdz plkst.8.00 UTC (ziemas laika periodā) vai plkst.7.00 UTC (vasaras laika periodā) gāzes dienā D;

7.3.3. otro atjauninājumu plkst.13.00 UTC (ziemas laika periodā) vai plkst.12.00 UTC (vasaras laika periodā) gāzes dienā D;

7.3.4. sistēmas lietotāja pārvades sistēmā ievadītā un no pārvades sistēmas izvadītā dabasgāzes daudzuma sākotnējo piešķirumu gāzes dienā D un sistēmas lietotāja sākotnējo dienas nebalansa daudzumu ne vēlāk kā plkst.13.00 UTC (ziemas laika periodā) vai plkst.12.00 UTC (vasaras laika periodā) gāzes dienā D+1.

8. Norēķini par nebalansa un neitralitātes maksu

8.1. Visām dienas nebalansa maksām pārvades sistēmas operatora finanšu kontā veic finanšu klīringu.

8.2. Reizi mēnesī sistēmas lietotājs veic maksājumu vai saņem maksājumu par finanšu kontā uzkrātajām nebalansa maksām.

8.3. Pārvades sistēmu operators sistēmas lietotāja balansēšanas portfelim katras gāzes dienas nebalansa daudzumu aprēķina, izmantojot šādu formulu:

dienas nebalansa daudzums = vienotās balansēšanas zonas pārvades sistēmā ievadītais dabasgāzes daudzums – no vienotās balansēšanas zonas pārvades sistēmas izvadītais dabasgāzes daudzums.

8.4. Pārvades sistēmas operators nebalansa daudzumu gāzes dienā D, kas attiecināms uz sistēmas lietotāja balansēšanas portfeli, piešķir šādi:

8.4.1. vienotās balansēšanas zonas pārvades sistēmā ievadīto un no pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu atbilstoši virtuālajā tirdzniecības punktā veiktajiem darījumiem saskaņā ar šo noteikumu 6.nodaļā noteikto;

8.4.2. vienotās balansēšanas zonas ieejas un izejas punktos pārvades sistēmā ievadīto un no pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu saskaņā šo noteikumu 8.nodaļā noteikto.

8.5. Dienas nebalansa daudzumu norāda kWh, kas noapaļotas līdz veselam skaitlim.

8.6. Pārvades sistēmas operators gāzes dienai D dienas nebalansa cenas gāzes dienā (D+1) nosaka šādi:

8.6.1. gāzes dienas D pārdošanas robežcena (MSP) ir zemākā no šādām cenām:

8.6.1.1. zemākā uz gāzes dienu D attiecināmā virtuālā produkta pārdošanas darījuma, kuru pārvades sistēmas operators veica attiecīgajās tirdzniecības platformās, cena;

8.6.1.2. visu uz gāzes dienu D attiecināmo virtuālo produktu tirdzniecības darījumu vidējā svērtā cena attiecīgajās tirdzniecības platformās, kas reizināta ar MSP stimulējošo faktoru;

8.6.2. gāzes dienas D pirkšanas robežcena (MBP) ir augstākā no šādām cenām:

8.6.2.1. augstākā uz gāzes dienu D attiecināmā virtuālā produkta pirkšanas darījuma, kuru pārvades sistēmas operators veica attiecīgajās tirdzniecības platformās, cena;

8.6.2.2. visu uz gāzes dienu D attiecināmo virtuālo produktu tirdzniecības darījumu vidējā svērtā cena attiecīgajās tirdzniecības platformās, kas reizināta ar MBP stimulējošo faktoru.

8.7. Pārdošanas robežcenu un pirkšanas robežcenu norāda euro/MWh ar precizitāti līdz divām zīmēm aiz komata.

8.8. Nosakot dienas nebalansa cenas, pārvades sistēmas operators ņem vērā tikai virtuālos produktus, kas tirgoti kā pašreizējās dienas un nākamās dienas produkti piegādei gāzes dienā D.

8.9. Ja pārdošanas robežcenu vai pirkšanas robežcenu nav iespējams noteikt saskaņā ar šo noteikumu 8.6.apakšpunktu, pārdošanas robežcena vai pirkšanas robežcena ir vienāda ar attiecīgo cenu, kas piemērojama gāzes dienai (D-1).

8.10. MBP stimulējošo faktoru un MSP stimulējošo faktoru nosaka šādi:

8.10.1. MSP stimulējošā faktora vērtība var būt diapazonā no 0,9 līdz 0,95;

8.10.2. MBP stimulējošā faktora vērtība var būt diapazonā no 1,05 līdz 1,1.

8.11. Pārvades sistēmas operators gāzes dienas D pārdošanas robežcenu un pirkšanas robežcenu publicē savā tīmekļvietnē ne vēlāk kā gāzes dienas D+3 beigās.

8.12. Pārvades sistēmas operators savā tīmekļvietnē līdz katra gada 1.novembrim publicē MBP un MSP stimulējošo faktoru vērtības nākamajam gadam. Pārvades sistēmas operators gada laikā var koriģēt MBP un MSP stimulējošo faktoru vērtības, paziņojot par to vismaz trīs kalendārās dienas pirms pirmās gāzes dienas, kurā stājas spēkā koriģētās MBP un MSP stimulējošo faktoru vērtības.

8.13. Pamatojoties uz dienas nebalansa daudzumu un dienas nebalansa cenām, kas noteiktas saskaņā ar šo noteikumu 8.9.apakšpunktu, sistēmas lietotāja katras dienas nebalansa maksu gāzes dienā aprēķina šādi:

8.13.1. ja sistēmas lietotāja dienas nebalansa daudzums ir pozitīvs, dienas nebalansa maksa ir vienāda ar sistēmas lietotāja balansēšanas portfeļa dienas nebalansa daudzuma un gāzes dienas pārdošanas robežcenā reizinājumu, un pārvades sistēmas operators nebalansa maksu maksā sistēmas lietotājam;

8.13.2. ja sistēmas lietotāja dienas nebalansa daudzums ir negatīvs, dienas nebalansa maksa ir vienāda ar sistēmas lietotāja balansēšanas portfeļa dienas nebalansa daudzuma un gāzes dienas pirkšanas robežcenā reizinājumu, un sistēmas lietotājs nebalansa maksu maksā pārvades sistēmas operatoram;

8.13.3. dienas nebalansa maksu norāda euro ar precizitāti līdz divām zīmēm aiz komata.

8.14. Lai nodrošinātu finansiālu neitralitāti, pārvades sistēmas operators līdz katra mēneša 10.datumam katram sistēmas lietotājam nosaka neitralitātes maksu par iepriekšējā mēneša gāzes dienām.

8.15. Neitralitātes maksu nosaka, ņemot vērā šādus izdevumus un ieņēmumus:

8.15.1. pārvades sistēmas operatora izdevumus un ieņēmumus, kas rodas no dienas nebalansa maksām;

8.15.2. pārvades sistēmas operatora izdevumus un ieņēmumus, kas rodas no balansēšanas darbībām;

8.15.3. pārvades sistēmas operatora administratīvos izdevumus, kas rodas no balansēšanas darbībām;

8.15.4. pārējos pārvades sistēmas operatora izdevumus un ieņēmumus, kas saistīti ar pārvades sistēmas operatora veiktajām balansēšanas darbībām.

8.16. Dienas neitralitātes maksa par katru gāzes dienu ir vienāda ar visu šo noteikumu 8.15.apakšpunktā noteikto izdevumu un ieņēmumu, kas uzskaitīti balansēšanas neitralitātes kontā par iepriekšējo mēnesi, neto summu, kas dalīta ar visu iepriekšējā mēnesī sistēmas lietotājiem piešķirto no vienotās balansēšanas zonas pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu summu. Dienas neitralitātes maksu norāda euro/MWh ar precizitāti līdz divām zīmēm aiz komata.

8.17. Visām iepriekšējā mēneša gāzes dienām tiek noteikta vienāda dienas neitralitātes maksa.

8.18. Pārvades sistēmas operators līdz katra mēneša astotajam datumam publicē savā tīmekļvietnē dienas neitralitātes maksu par iepriekšējo mēnesi.

8.19. Neitralitātes maksa, kuru attiecina uz katru sistēmas lietotāju, ir vienāda ar dienas neitralitātes maksas, kas noteikta saskaņā ar šo noteikumu 8.16.apakšpunktu, un visu sistēmas lietotāja no pārvades sistēmas (tajā skaitā izmantojot izejas punktus iekšzemes lietotāju apgādei, izejas punktu uz citu pārvades ieejas-izejas sistēmu un virtuālo tirdzniecības punktu) izvadīto dabasgāzes daudzumu summas gāzes dienā D reizinājumu. Neitralitātes maksu norāda euro ar precizitāti līdz divām zīmēm aiz komata un kā atsevišķu maksu ikmēneša nebalansa norēķinu ziņojumā un rēķinā.

9. Ziņošana un norēķini par dienas nebalansa maksu

9.1. Vienu darba dienu pēc gāzes dienas D beigām pārvades sistēmas operators veic dienas norēķinus par gāzes dienu D. Pamatojoties uz sākotnējiem piešķirumiem attiecībā uz sistēmas lietotāja pārvades sistēmā ievadīto un no pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu un galīgajiem piešķirumiem attiecībā uz darījumiem virtuālajā tirdzniecības punktā gāzes dienā D, pārvades sistēmas operators nosaka un paziņo sistēmas lietotājam sistēmas lietotāja dienas nebalansa daudzumu gāzes dienā D.

9.2. Pārvades sistēmas operators līdz katra mēneša 10.datumam veic sākotnējo mēneša norēķinu par iepriekšējo mēnesi ("piegādes mēnesis"). Pamatojoties uz galīgajiem piešķirumiem piegādes mēnesī attiecībā uz sistēmas lietotāja pārvades sistēmā ievadīto un no pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu un darījumiem virtuālajā tirdzniecības punktā, pārvades sistēmas operators nosaka un paziņo sistēmas lietotājam:

9.2.1. sistēmas lietotāja dienas nebalansa daudzumu par katru piegādes mēneša gāzes dienu;

9.2.2. sistēmas lietotāja dienas nebalansa maksu par katru piegādes mēneša gāzes dienu;

9.2.3. sistēmas lietotāja dienas nebalansa maksu summu par visām piegādes mēneša gāzes dienām, kas jāmaksā sistēmas lietotājam;

9.2.4. sistēmas lietotāja dienas nebalansa maksu summu par visām piegādes mēneša gāzes dienām, kas tiks samaksāta sistēmas lietotājam;

9.2.5. kopējo summu, kas sistēmas lietotājam jāmaksā un kas tiks samaksāta par piegādes mēnesi.

9.3. Pārvades sistēmas operators nosaka norēķiniem par balansēšanu piemērojamās veidlapas un datu apmaiņas formātus, kā arī savlaicīgi paziņo sistēmas lietotājiem par visām izmaiņām.

9.4. Ja sistēmas lietotājs konstatē kļūdas informācijā, kas sniegta dienas vai mēneša norēķinu ietvaros, sistēmas lietotājs par to nekavējoties informē pārvades sistēmas operatoru un norāda uz neatbilstību.

9.5. Saņemot sistēmas lietotāja paziņojumu par kļūdām informācijā, kas sniegta norēķinu ietvaros, pārvades sistēmas operators piecu darba dienu laikā pārbauda atbilstošos aprēķinus un sistēmas lietotājam:

9.5.1. paziņo koriģētās mēneša norēķina vērtības vai

9.5.2. sniedz motivētu sistēmas lietotāja konstatētās informācijas neatbilstības noraidījumu.

9.6. Pārvades sistēmas operators galīgo mēneša norēķinu veic ne vēlāk kā 10 kalendāro dienu laikā pēc trešā mēneša sākuma no piegādes brīža. Galīgā mēneša norēķina laikā sistēmas lietotājs saņem atjauninātu informāciju, kas sniegta saskaņā ar sākotnējo mēneša norēķinu, pamatojoties uz galīgajiem sistēmas lietotāja pārvades sistēmā ievadītā un no pārvades sistēmas izvadītā dabasgāzes daudzuma piešķirumiem, par kuriem pārvades sistēmas operators saņēmis informāciju ne vēlāk kā divas kalendārās dienas pirms galīgā mēneša norēķina veikšanas termiņa beigām.

10. Tehniskā balansēšana

10.1. Pārvades sistēmas operators pērk un pārdod dabasgāzi pārvades sistēmas balansēšanai tirdzniecības platformā vai izmanto balansēšanas pakalpojumus.

10.2. Pārvades sistēmas operators veic balansēšanas darbības, lai:

10.2.1. uzturētu pārvades sistēmas darbību tās tehnisko iespēju robežās;

10.2.2. gāzes dienas beigās pārvades sistēmā sasniegtu tādu pieejamās sistēmas bufergāzes apjomu, kas ir citāds, nekā prognozēts pēc pārvades sistēmā ievadītā un no pārvades sistēmas izvadītā dabasgāzes daudzuma attiecīgajā gāzes dienā, un kas atbilst ekonomiskai un efektīvai pārvades sistēmas darbībai.

10.3. Pieņemot lēmumu par atbilstošām balansēšanas darbībām, pārvades sistēmas operators ievēro šādu izdevīguma secību:

10.3.1. izmanto virtuālos produktus no tirdzniecības platformām, ja un ciktāl tas ir iespējams;

10.3.2. izmanto balansēšanas pakalpojuma līgumā noteiktos produktus, ja tirdzniecības platforma nenodrošina pietiekamus resursus sistēmas balansēšanai vai tās izmantošana ir ekonomiski mazāk efektīva.

10.4. Vienotās balansēšanas zonas pārvades sistēmas operatori vienojas par tirdzniecības platformu un balansēšanas pakalpojumu izmantošanu.

10.5. Lai sniegtu balansēšanas pakalpojumus pārvades sistēmas operatoram, sistēmas lietotājs slēdz balansēšanas pakalpojumu līgumu ar jebkuru pārvades sistēmas operatoru vienotajā balansēšanas zonā.

10.6. Noslēdzot balansēšanas pakalpojumu līgumu, sistēmas lietotājam ir tiesības nodrošināt standartizētus produktus, pamatojoties uz balansēšanas pakalpojuma līgumā noteikto.

10.7. Pārvades sistēmas operators, ņemot vērā vienotajā balansēšanas zonā esošo pārvades sistēmu elastīgumu, pērk dabasgāzi, ja kopējais prognozētais sistēmas lietotāju plānotais pārvades sistēmā ievadītais dabasgāzes daudzums gāzes dienas laikā ir mazāks par plānoto no pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu. Pārvades sistēmas operators pārdod dabasgāzi, ja kopējais prognozētais sistēmas lietotāju plānotais pārvades sistēmā ievadītais dabasgāzes daudzums gāzes dienas laikā ir lielāks par plānoto no pārvades sistēmas izvadīto dabasgāzes daudzumu.

10.8. Ja pārvades sistēmas operatori nespēj nopirkt vai pārdot visu nepieciešamo dabasgāzi tirdzniecības platformā attiecīgās dienas tirdzniecības sesijas laikā, atlikušo dabasgāzes daudzumu pārvades sistēmas operatori var iegādāties vai pārdot, izmantojot balansēšanas pakalpojumus.

10.9. Pārvades sistēmas operatori ir tiesības neievērot izdevīguma secību un izmantot lokalizētus produktus, ja pārvades sistēmas uzturēšanai tās tehnisko iespēju robežās konkrētos ieejas vai izejas punktos ir nepieciešamas dabasgāzes plūsmas izmaiņas vai dabasgāzes plūsmas izmaiņas jāuzsāk noteiktā laikā gāzes dienas laikā.

10.10. Ja pienākums nodrošināt vienotajā balansēšanas zonā esošas pārvades sistēmas balansu ir nodots citai juridiskai personai, šie noteikumi attiecas uz minēto juridisko personu.

11. Rēķinu izrakstīšana un maksājumi

11.1. Ja pārskata periodā (mēnesī) vismaz vienā balansēšanas periodā (gāzes diena D) ir fiksēts sistēmas lietotāja balansēšanas portfeļa nebalanss un nebalansa daudzums ir negatīvs, pārvades sistēmas operators izraksta sistēmas lietotājam rēķinu par visiem pārskata periodā (mēnesī) fiksētajiem negatīvā nebalansa daudzumiem un līdz pārskata periodam sekojošā mēneša 12.datumam nosūta to uz balansēšanas līgumā norādīto sistēmas lietotāja elektroniskā pasta adresi. Par rēķina saņemšanas dienu tiek uzskatīta tā nosūtīšanas diena.

11.2. Ja pārskata periodā (mēnesī) vismaz vienā balansēšanas periodā (gāzes diena D) ir fiksēts sistēmas lietotāja balansēšanas portfeļa nebalanss un nebalansa daudzums ir pozitīvs, sistēmas lietotājs izraksta rēķinu pārvades sistēmas operatoram par visiem pārskata periodā fiksētajiem pozitīvā nebalansa daudzumiem un līdz pārskata periodam sekojošā mēneša 12.datumam nosūta to uz balansēšanas līgumā norādīto pārvades sistēmas operatora elektroniskā pasta adresi. Par rēķina saņemšanas dienu tiek uzskatīta tā nosūtīšanas diena.

11.3. Rēķinā par pārskata periodā aprēķināto nebalansa maksu norāda neitralitātes maksu, kas attiecināta uz sistēmas lietotāju.

11.4. Pārvades sistēmas operators rēķinā iekļauj maksājumus, kas sistēmas lietotājam jāmaksā pārvades sistēmas operatoram. Par rēķina saņemšanas dienu tiek uzskatīta tā nosūtīšanas diena.

11.5. Ja konstatē, ka rēķinā ir acīmredzama kļūda, rēķina saņēmējam ir tiesības rēķinu noraidīt:

11.5.1. trīs darba dienu laikā pēc rēķina saņemšanas, rakstveidā paziņojot rēķina izrakstītājam konstatētās neatbilstības rēķinā;

11.5.2. piecu darba dienu laikā pēc atbilstoša paziņojuma saņemšanas, rēķina izrakstītājs pārskata rēķinu un informē rēķina saņēmēju par rezultātiem. Ja rēķina izrakstītājs konstatē, ka sākotnējais rēķins bijis nepareizs, tas izraksta izlabotu rēķinu.

11.6. Visi maksājumi veicami euro valūtā uz rēķinu izrakstījušās puses norādīto norēķinu kontu. Par samaksas dienu tiek uzskatīta diena, kad nauda ir ieskaitīta attiecīgi pārvades sistēmas operatora vai sistēmas lietotāja norēķinu kontā.

11.7. Visu rēķinu samaksas termiņš ir 10 kalendārās dienas no rēķina izrakstīšanas dienas. Ja rēķina samaksas termiņa pēdējā diena ir brīvdiena vai Latvijas Republikā vai Igaunijas Republikā noteikta svētku diena, tad par rēķina samaksas termiņa pēdējo dienu tiek pieņemta nākamā darba diena.

11.8. Neatkarīgi no tā, kas norādīts maksājuma uzdevumā, visi saņemtie maksājumi tiek attiecināti šādā secībā: (1) nokavējuma procenti, (2) parāds par iepriekšējiem pārskata periodiem, (3) kārtējie maksājumi.

11.9. Rēķina pilnīgas vai daļēji kavētas samaksas gadījumā pārvades sistēmas operators vai sistēmas lietotājs, kurš izrakstījis rēķinu, aprēķina nokavējuma procentus no savlaicīgi nesamaksātās summas. Nokavējuma procentus aprēķina 0,05% apmērā no savlaicīgi nesamaksātās summas par katru kavējuma dienu. Nokavējuma procentus aprēķina vienu reizi mēnesī pēc kārtējā mēneša beigām un kopā ar citu informāciju norāda rēķinā par pārskata periodā aprēķināto nebalansa maksu.

11.10. Nokavējuma procentu un līgumsoda maksimālais apmērs tiek noteikts saskaņā ar valstī, kurā atrodas pārvades sistēmas operatora juridiskā adrese, normatīvajos aktos noteikto.

12. Pārvades sistēmas operatora tiesības un pienākumi

12.1. Pārvades sistēmas operators veic balansēšanas aprēķinus pārredzamā un vienlīdzīgā veidā un ļauj sistēmas lietotājam piekļūt virtuālajam tirdzniecības punktam.

12.2. Pārvades sistēmas operators plāno, vada un uztur balansu vienotās balansēšanas zonas pārvades sistēmā saskaņā ar šiem noteikumiem un balansēšanas līgumu.

12.3. Pārvades sistēmas operators nodrošina informācijas konfidencialitāti, kas attiecas uz sistēmas lietotāju vai ir saistīta ar balansēšanas līguma noslēgšanu un tā izpildi, ja šādas informācijas publiskošana var radīt kaitējumu sistēmas lietotāja likumiskajam interesēm vai ja sistēmas lietotājs vēlas to turēt slepenībā balansēšanas līguma darbības laikā un pēc balansēšanas līguma termiņa beigšanās.

12.4. Pārvades sistēmas operators ir tiesīgs:

12.4.1. pamatoti mainīt balansēšanas līgumā noteiktos informācijas tehnoloģiju risinājumus informācijas apmaiņai un pieprasīt, lai sistēmas lietotājs būtu gatavs saprātīgā termiņā veikt pārvades sistēmas operatora noteiktās izmaiņas, par kurām tas savlaicīgi paziņojis sistēmas lietotājam;

12.4.2. iegūt un apstrādāt sistēmas lietotāja un pretendenta datus;

12.4.3. saņemt maksājumus par balansēšanas nodrošināšanu tādā apjomā un kārtībā, kāda noteikta šajos noteikumos.

12.5. Pārvades sistēmas operators savā tīmekļvietnē papildus šajos noteikumos noteiktajiem datiem, ziņojumiem un informācijai publicē Gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkla (ENTSO) Pārredzamības platformā un vienotās balansēšanas zonas kopējā informācijas tehnoloģiju platformā visu citu būtisko informāciju par balansēšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

13. Sistēmas lietotāja tiesības un pienākumi

13.1. Sistēmas lietotājs dara visu iespējamo, lai mazinātu savu nebalansa stāvokli vienotajā balansēšanas zonā un ļaunprātīgi neizmantotu balansēšanas sistēmu savām komerciālajām interesēm vai labuma gūšanai. Sistēmas lietotājs ir atbildīgs par to, lai gāzes dienā tā pārvades sistēmā ievadītais dabasgāzes daudzums atbilst izvadītajam

dabaszāzes daudzumam. Sistēmas lietotājs veic visas nepieciešamās darbības, lai novērstu dienas nebalansu.

13.2. Sistēmas lietotājam ir tiesības saņemt informāciju un pienākums iesniegt informāciju šajos noteikumos noteiktajā kārtībā.

13.3. Sistēmas lietotājam ir tiesības saņemt rēķinus par balansēšanu un pienākums samaksāt par balansēšanu šajos noteikumos noteiktajā kārtībā.

14. Atbildība un zaudējumu atlīdzināšana

14.1. Pārvades sistēmas operatora un sistēmas lietotāja tiesības un pienākumi ir noteikti šajos noteikumos, balansēšanas līgumā un spēkā esošajos normatīvajos aktos.

14.2. Pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs ir atbildīgs par šajos noteikumos noteikto prasību un balansēšanas līguma noteikumu izpildi. Pārvades sistēmas operatora un sistēmas lietotāja atbildība var būt ierobežota vai pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs var būt atbrīvots no atbildības tikai tādu iemeslu dēļ, kas noteikti šajos noteikumos un tās valsts normatīvajos aktos, kurā atrodas pārvades sistēmas operatora juridiskā adrese.

14.3. Pārvades sistēmas operators ir atbildīgs tikai par normatīvajos aktos, šajos noteikumos un balansēšanas līgumā noteikto saistību izpildi saskaņā ar normatīvajos aktos, šajos noteikumos un balansēšanas līgumā noteikto kārtību.

14.4. Pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs ir atbildīgi par nepienācīgu balansēšanas līguma izpildi. Ievērojot šo noteikumu 14.6.apakšpunktā noteiktos ierobežojumus, puse atlīdzina zaudējumus, kas otrai pusei radušies, ja vainīgā puse nepilda vai nepienācīgi pilda balansēšanas līguma noteikumus.

14.5. Pārvades sistēmas operators neatbild par sistēmas lietotāja radītajiem zaudējumiem trešajām personām. Sistēmas lietotājs neatbild par pārvades sistēmas operatora radītajiem zaudējumiem trešajām personām. Pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs ir atbrīvots no atbildības par trešo personu darbībām vai bezdarbību.

14.6. Puse, kas nav pienācīgi izpildījusi savas balansēšanas līguma saistības vai šajos noteikumos noteiktās prasības, ir atbildīga tikai par otrai pusei nodarītajiem tiešajiem

materiālajiem zaudējumiem vai tiešiem zaudējumiem, ja pastāv cēloņsakarība starp vainu un strīda summām.

14.7. Pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs ir atbrīvots no atbildības par balansēšanas līguma neizpildi, ja tas pierāda, ka šādas neizpildes iemesls bija nepārvaramas varas apstākļi, tas ir, apstākļi, kurus pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs nevarēja kontrolēt vai saprātīgi paredzēt balansēšanas līguma izpildes laikā un novērst šo apstākļu vai to seku iestāšanos.

14.8. Pārvades sistēmas operators neatbild par zaudējumiem, kas radušies vienotās balansēšanas zonas kopējās informācijas tehnoloģiju platformas darbības traucējumu dēļ.

15. Balansēšanas līguma grozījumi un izbeigšana

15.1. Pārvades sistēmas operatoram un sistēmas lietotājam rakstveidā vienojoties, balansēšanas līgumā var izdarīt grozījumus, ciktāl balansēšanas līgums nav pretrunā šajos noteikumos vai citos normatīvajos aktos noteiktajam.

15.2. Pārvades sistēmas operatoram ir tiesības izdarīt grozījumus balansēšanas līguma noteikumos, ja abi pārvades sistēmas operatori, kas darbojas vienotajā balansēšanas zonā, saskaņo grozījumus. Pārvades sistēmas operators rakstveidā paziņo sistēmas lietotājam un publicē šo noteikumu grozījumus savā tīmekļvietnē ne vēlāk kā 30 kalendārās dienas pirms grozījumu stāšanās spēkā.

15.3. Pārvades sistēmas operators var vienpusēji izdarīt grozījums balansēšanas līgumā normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos, grozījumiem stājoties spēkā nekavējoties, ja tas nepieciešams, lai ievērotu spēkā esošo normatīvo aktu vai juridiski saistošu rīkojumu, ko izdevušas valsts vai starptautiskās tiesas vai iestādes, prasības, tai skaitā, bet ne tikai, administratīvos nolēmumus un saistītos paziņojumus, ko izdevušas nacionālās regulatīvās iestādes, ar nosacījumu, ka grozītais balansēšanas līgums nav pretrunā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Pārvades sistēmas operators nekavējoties rakstveidā informē sistēmas lietotāju par balansēšanas līguma grozījumiem pirms to stāšanās spēkā.

15.4. Jebkura no pusēm var vienpusēji izbeigt balansēšanas līgumu, ja otra puse nepienācīgi pilda vai nepilda balansēšanas līgumā noteiktās saistības. Šādā gadījumā puse, kura vēlas izbeigt balansēšanas līgumu uz šī pamata, ne vēlāk kā 30 kalendārās

dienas pirms balansēšanas līguma izbeigšanas rakstveidā paziņo par to otrai pusei, norādot balansēšanas līguma izbeigšanas iemeslu, ar nosacījumu, ka puse, kura vēlas izbeigt balansēšanas līgumu, ir rakstveidā pieprasījusi būtiskā pārkāpuma novēršanu un otra puse nav novērsusi būtisko pārkāpumu 10 darba dienu laikā pēc šāda pieprasījuma saņemšanas. Balansēšanas līgums atzīstams par izbeigtu ar paziņojumā norādīto dienu.

15.5. Sistēmas lietotājs var vienpusēji izbeigt balansēšanas līgumu, ne vēlāk kā 30 kalendārās dienas pirms balansēšanas līguma izbeigšanas rakstveidā paziņojot pārvades sistēmas operatoram, ja sistēmas lietotājs plāno izbeigt komerciālās balansēšanas izmantošanu vienotajā balansēšanas zonā saskaņā ar balansēšanas līgumu.

15.6. Puse var izbeigt balansēšanas līgumu bez iepriekšēja paziņojuma, ja otrai pusei ir uzsākts maksātnespējas process, likvidācija, tās darbība tiek izbeigta vai pārtraukta vai ir apturēta tās saimnieciskā darbība.

15.7. Balansēšanas līguma izbeigšana neatbrīvo puses no visu to saistību izpildes, kas radušās balansēšanas līguma spēkā esamības laikā.

16. Nodoma deklarācijas

16.1. Puse visus paziņojumus, piekrišanu, apstiprinājumus un citas nodoma deklarācijas, kas saistītas ar balansēšanas līguma izpildi vai strīdiem, kuri izriet no balansēšanas līguma, kā arī citus paziņojumus (turpmāk – nodoma deklarācijas) iesniedz otrai pusei rakstveidā reproducējamā veidā, izņemot gadījumus, kad šiem paziņojumiem ir informatīvs raksturs un to nosūtīšana otrai pusei nerada juridiskas sekas.

16.2. Nodoma deklarācija tiek uzskatīta par saņemtu, ja to ir parakstījusi otra puse vai otra puse tiek rakstveidā informēta, nosūtot nodoma deklarāciju pa e-pastu uz balansēšanas līgumā norādīto e-pasta adresi vai citu otrai pusei rakstveidā paziņotu e-pasta adresi vai nosūtot pa pastu ierakstītā vēstulē. Visas nodoma deklarācijas, kas attiecas uz balansēšanas līguma izpildi un kas atbilst balansēšanas līguma noteikumiem, tiek uzskatītas par spēkā esošām un saistošām pusēm, tiklīdz tās ir iesniegtas balansēšanas līgumā norādītajām personām vai noteiktajā kārtībā ieceltām un pilnvarotām personām.

17. Nepārvarama vara

17.1. Pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs nav atbildīgi par pilnīgu vai daļēju balansēšanas līguma saistību neizpildi, ja šāda neizpilde ir radusies nepārvaramas varas apstākļu dēļ. Nepārvaramas varas apstākļi šīs nodaļas izpratnē ir šķērslis, kurš ir radies ārpus pārvades sistēmas operatora un sistēmas lietotāja kontroles, kurš neļauj tam pildīt balansēšanas līgumā noteiktās saistības un kuru pārvades sistēmas operators vai sistēmas lietotājs nevar novērst. Par nepārvaramas varas apstākļiem primāri uzskatāmi: katastrofas, ugunsgrēki, zemestrīces un citas dabas stihijas, kara darbība, ekonomiskās sankcijas, embargo vai jebkādi citi apstākļi, ko pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs balansēšanas līguma slēgšanas laikā nevarēja paredzēt.

17.2. Par nepārvaramas varas apstākļiem nav uzskatāmi atsevišķi balansēšanas līguma saistību izpildes šķēršļi, kas radušies laikā, kad balansēšanas līguma saistības neizpildījušais pārvades sistēmas operators vai sistēmas lietotājs kavēja savu balansēšanas līguma saistību izpildi. Piemēram, līdzekļu trūkums ir atsevišķs šķērslis.

17.3. Pārvades sistēmas operators vai sistēmas lietotājs, kurš atsauca uz nepārvaramas varas apstākļiem, cenšas turpināt pildīt savas saistības, ja tas ir pamatoti nepieciešams, ar nosacījumu, ka tas ir iespējams, neradot nesaprātīgas izmaksas.

17.4. Ja nepārvaramas varas apstākļi turpinās ilgāk par 30 kalendārajām dienām, pārvades sistēmas operators vai sistēmas lietotājs uzsāk pārrunas par piemērotu risinājumu balansēšanas līgumā paredzēto saistību izpildei. Šādā gadījumā balansēšanas līguma izbeigšana iespējama, tikai pārvades sistēmas operatoram un sistēmas lietotājam savstarpēji vienojoties.

17.5. Pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs nekavējoties, bet ne vēlāk kā 24 stundu laikā paziņo viens otram par nepārvaramas varas apstākļiem. Ja pārvades sistēmas operators vai sistēmas lietotājs nepaziņo par nepārvaramas varas apstākļiem, pārvades sistēmas operators vai sistēmas lietotājs tos nevar izmantot kā pamatojumu balansēšanas līguma nepildīšanai.

17.6. Izbeidzoties nepārvaramas varas apstākļiem, pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs nekavējoties atsāk pildīt saistības, kas tika pildītas līdz nepārvaramas varas apstākļu rašanās dienai, ja pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs nevienojas citādi.

17.7. Pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs pieliek saprātīgas pūles, lai mazinātu nepārvaramas varas gadījuma vai apstākļu sekas, un cenšas pēc iespējas ātrāk nodrošināt balansēšanas līguma normālas izpildes atjaunošanu.

18. Konfidencialitāte

18.1. Visus datus un informāciju, kas attiecas uz sistēmas lietotāju, uzskata par komerciāli sensitīvu informāciju saskaņā ar piemērojamajiem normatīvajiem aktiem.

18.2. Konfidencialitātes ierobežojumi tiek piemēroti informācijai, kas noteikta par komercnoslēpumu (juridiska, tehniska, finansiāla, jebkāda cita rakstura informācija) un ko viena puse no otras iegūst jebkurā formā – rakstveidā, mutvārdos, virtuāli vai elektroniski. Pārvades sistēmas operatoram un sistēmas lietotājam ir tiesības izpaust visus datus un informāciju, tostarp konfidencialu informāciju, tiesībsargājošajām iestādēm un citām valsts institūcijām, ja to nosaka piemērojamie normatīvie akti.

18.3. Pārvades sistēmas operators ir tiesīgs sniegt citiem sistēmas operatoriem informāciju par balansēšanas līguma saistību izpildi, ciktāl tas nepieciešams, lai pareizi ievērotu šos noteikumus un balansēšanas līgumu.

18.4. Šajā nodaļā noteiktajiem konfidencialitātes noteikumiem nav laika ierobežojuma un uz tiem neattiecas balansēšanas līguma darbības termiņš. Šajā nodaļā noteiktais konfidencialitātes pienākums izbeidzas ar brīdi, kad informācija kļūst publiski pieejama, nepārkāpjot šajā nodaļā noteikto.

19. Piemērojamie normatīvie akti un strīdu izskatīšana

19.1. Visi strīdi un domstarpības (turpmāk – Strīds), kas rodas saistībā ar šo noteikumu īstenošanu vai piemērošanu, tiek risināti sarunu ceļā saskaņā ar šiem noteikumiem un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Strīda gadījumā puse, kura atsaucas uz Strīda esamību, iesniedz otrai pusei rakstveida paziņojumu, kurā norāda Strīda aprakstu, piedāvāto risinājumu un personas, kuras ir pilnvarotas risināt ar Strīdu saistītas sarunas puses vārdā.

19.2. Ja pārvades sistēmas operators un sistēmas lietotājs nespēj atrisināt Strīdu sarunu ceļā 30 darba dienu laikā no tā rašanās dienas (ja vien pušu pilnvarotie pārstāvji nav vienojušies par citu termiņu), tas risināms saskaņā ar pārvades sistēmas operatora valsts, kurā atrodas pārvades sistēmas operatora juridiskā adrese,

normatīvajos aktos noteikto kārtību, un tajos aprakstītajos gadījumos Strīds nododams attiecīgajai valsts regulatīvajai iestādei Strīda izskatīšanai ārpustiesas kārtībā vai prasība iesniedzama tās valsts tiesā, kurā atrodas pārvades sistēmas operatora juridiskā adrese.

20. Noslēguma jautājumi

20.1. Šie noteikumi un balansēšanas līgums izstrādāts valsts valodā (atkarībā no valsts, kurā atrodas pārvades sistēmas operatora juridiskā adrese) un angļu valodā, visiem tekstiem ir vienāds spēks. Komercedarbības oficiālā valoda ir valsts valoda un angļu valoda. Atšķirīgas balansēšanas līguma interpretācijas gadījumā noteicošais ir teksts angļu valodā.

20.2. Pārvades sistēmas operators šajos noteikumos noteiktās kārtības, dokumentu veidlapas un citas prasības publicē savā tīmekļvietnē.

20.3. Sistēmas lietotājam, kuram šo noteikumu spēkā stāšanās brīdī ir spēkā esošs balansēšanas līgums ar pārvades sistēmas operatoru un kurš vēlas izmantot komerciālo balansēšanu vienotajā balansēšanas zonā, ir pienākums iesniegt jebkuram vienotajā balansēšanas zonā aktīvam pārvades sistēmas operatoram pieteikumu un dokumentus, kas noteikti šo noteikumu 3.nodaļā, un noslēgt jaunu balansēšanas līgumu.

20.4. Pārvades sistēmas operators izvērtē pretendentu pieteikumus par komerciālās balansēšanas tiesību iegūšanu vienotajā balansēšanas zonā, kuri iesniegti līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, saskaņā ar šiem noteikumiem.

20.5. Noteikumi, stājas spēkā 2019.gada 1.novembrī. Noteikumos noteikto regulējumu, izņemot 3. un 4.nodaļu, piemēro no 2020.gada 1.janvāra.

Pielikums

Noteikumi par kredīta pārvaldību un saistību izpildes nodrošinājumu

1. Pārvades sistēmas operators izvērtē šo noteikumu 3.1.7.apakšpunktā noteikto informāciju, lai noteiktu nepieciešamību pieprasīt sistēmas lietotājam iesniegt saistību

izpildes nodrošinājumu (drošības depozīts, finanšu pakalpojumu sniedzēja garantija vai saistītā komersanta, kurš atbilst šā pielikuma 4.punktā noteiktajiem kritērijiem, garantija) pirms balansēšanas līguma noslēgšanas vai tā darbības laikā.

2. Sistēmas lietotājs pēc pirmā pilnā kalendārā gada kopš balansēšanas līguma noslēgšanas ne retāk kā reizi gadā iesniedz pārvades sistēmas operatoram atjauninātu informāciju par sistēmas lietotāja kredītreitingu. Sistēmas lietotājam ir pienākums nekavējoties informēt pārvades sistēmas operatoru par visām izmaiņām sistēmas lietotāja kredītreitingā. Pārvades sistēmas operators ir tiesīgs pieprasīt sistēmas lietotājam iesniegt aktualizētu informāciju par sistēmas lietotāja kredītreitingu.

3. Pārvades sistēmas operators ir tiesīgs balansēšanas līguma noslēgšanas vai tā darbības laikā pieprasīt sistēmas lietotājam iesniegt saistību izpildes nodrošinājumu (drošības depozīts, finanšu pakalpojumu sniedzēja garantija vai saistītā komersanta garantija, kas atbilst šā pielikuma 4.punktā noteiktajiem kritērijiem) no balansēšanas līguma izrietošo maksājuma prasību segšanai, ja:

3.1. pārvades sistēmas operatoram ir pamats uzskatīt, ka sistēmas lietotājs pilnībā vai daļēji nespēj segt saistības, kas izriet no balansēšanas līguma;

3.2. sistēmas lietotājam ir uzsākts maksātnespējas vai likvidācijas process;

3.3. saskaņā ar šā pielikuma 4.punktā noteiktajiem kritērijiem sistēmas lietotājam nav atbilstoša kredītreitinga;

3.4. sistēmas lietotājs divas reizes 12 mēnešu laikā ir kavējis balansēšanas līgumā noteiktos maksājumus.

4. Sistēmas lietotāja kredītreitings uzskatāms par atbilstošu, ja tas atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

4.1. "Standard & Poor's" ilgtermiņa reitings BBB- vai augstāks;

4.2. "Fitch Ratings" ilgtermiņa reitings BBB- vai augstāks;

4.3. "Moody's" ilgtermiņa reitings Baa3 vai augstāks;

4.4. "Creditreform" reitings riska klasei II vai augstāks, vai līdzvērtīgs citas vispārzināmas kredītaģentūras vai reitingu aģentūras kredītreitings un kredīta apmērs, kas noteikts sistēmas lietotājam izdotajā reitinga izziņā, atbilst vai pārsniedz šā pielikuma 10.punktā noteiktā saistību izpildes nodrošinājuma apmēru.

5. Ja sistēmas lietotājs vai saistītais komersants nepiekrīt pārvades sistēmas operatora konstatējumam par sistēmas lietotāja vai saistītā komersanta kredītreitinga neatbilstību, sistēmas lietotājs vai saistītais komersants piecu darba dienu laikā var iesniegt atbilstošus pierādījumus, lai pārvades sistēmas operators objektīvi novērtētu sistēmas lietotāja kredītspēju.

6. Sistēmas lietotājs var izvēlēties vienu vai vairākus saistību izpildes nodrošinājuma veidus (drošības depozīts, finanšu pakalpojumu sniedzēja vai saistītā komersanta, kas atbilst šā pielikuma 4.punktā noteiktajiem kritērijiem, garantija).

7. Sistēmas lietotājs iesniedz saistību izpildes nodrošinājumu pārvades sistēmas operatoram septiņu darba dienu laikā no attiecīgā pieprasījuma saņemšanas dienas.

8. Pārvades sistēmas operators atzīst garantiju par pienācīgu saistību izpildes nodrošinājumu, ja tā atbilst šādiem nosacījumiem:

8.1. garantiju ir izdevis finanšu pakalpojumu sniedzējs, kuram vai kura grupai ir vismaz Baa1 saskaņā ar aģentūru "Moody's" vai BBB+ saskaņā ar aģentūru "Standard&Poor's", vai BBB+ saskaņā ar aģentūru "Fitch Ratings" ilgtermiņa aizņemšanās ārvalstu valūtā. Ja finanšu pakalpojumu sniedzējam vai tā grupai vismaz viena šajā punktā norādītā kredītreitingu aģentūra ir piešķirusi norādīto ilgtermiņa aizņemšanās reitingu, tad tiek pieņemts, ka šāda finanšu pakalpojumu sniedzēja vai tā grupas izdotā garantija ir piemērota;

8.2. garantiju ir izdevis saistītais komersants, kura kredītreitings atbilst šā pielikuma 4.punktam;

8.3. garantija ir pirmā pieprasījuma un neatsaucama.

9. Ja pārvades sistēmas operators ir pieprasījis saistību izpildes nodrošinājumu, saistību izpildes nodrošinājumam ir jābūt spēkā visā balansēšanas līguma darbības laikā.

10. Saistību izpildes nodrošinājuma apmēru par balansēšanas līguma saistību izpildi pārvades sistēmas operators nosaka divu lielāko starpību starp pēdējos 12 mēnešos sistēmas lietotāja veikto mēneša maksājumu par negatīvu nebalansu un pārvades sistēmas operatora veikto maksājumu sistēmas lietotājam par pozitīvu nebalansu summas apjomā. Ja balansēšanas izmantošanas periods ir īsāks par 12 mēnešiem, šo periodu izmanto par pamatu saistību izpildes apmēra noteikšanai, bet saistību izpildes nodrošinājuma apmērs nav mazāks par 25 000 euro.

11. Ja sistēmas lietotāja saistības balansēšanas līguma ietvaros pārsniedz summu, par kuru iesniegts saistību izpildes nodrošinājums, pārvades sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt sistēmas lietotājam palielināt saistību izpildes nodrošinājuma summu un septiņu darba dienu laikā iesniegt pārvades sistēmas operatoram jaunu saistību izpildes nodrošinājumu, kas atbilst šī pielikuma noteikumiem.

12. Ja sistēmas lietotājs neatjauno saistību izpildes nodrošinājumu vai nepalielina tā apmēru 20 darba dienu laikā no brīža, kad saistību izpildes nodrošinājums neatbilst šā pielikuma nosacījumiem, pārvades sistēmas operatoram ir tiesības pārtraukt balansēšanas nodrošināšanu šajos noteikumos un balansēšanas līgumā noteiktajā kārtībā līdz brīdim, kad sistēmas lietotājs ir iesniedzis šā pielikuma noteikumiem atbilstošu jaunu saistību izpildes nodrošinājumu vai palielinājis esošā saistību izpildes nodrošinājuma apmēru.

13. Izbeidzot balansēšanas līgumu, pārvades sistēmas operators piecu darba dienu laikā atmaksā sistēmas lietotājam saistību izpildes nodrošinājuma summu, kas nav izmantota sistēmas lietotāja neizpildīto saistību dzēšanai, vai atdod sistēmas lietotāja iesniegtās finanšu pakalpojumu sniedzēja vai saistītā komersanta, kura kredītreitings atbilst šā pielikuma 4.punktam, garantijas oriģinālu.